

бной практики. Делается вывод о необходимости совершенствования данного механизма в результате устарения его принципов и имеющейся практики многочисленных нарушений дисциплины труда

Ключевые слова: дисциплина труда, механизм обеспечения, элементы, работник

Kolesnik T.V. Mechanism to ensure labor discipline in the modern conditions and its components. - Article.

In the article the term "mechanism to ensure labor discipline," defined by its basic elements, is judicial review. The conclusion about the need to improve the mechanism as a result of obsolescence of its principles and the existing practice of numerous violations of labor discipline

Keywords: labor discipline, the mechanism of security elements, the employee

УДК 342.9

*А.Ю. Коротких,
суддя Київського апеляційного адміністративного суду*

**АДМІНІСТРАТИВНА ЮРИСДИКЦІЯ ЯК ВИД ЮРИДИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ**

У статті розкривається сутність адміністративної юрисдикції, та вкорефрено притаманні їй ознаки. Визначено та охарактеризовано види юрисдикційного адміністративного провадження, до якого належать: адміністративно-деліктне провадження, дисциплінарне провадження, провадження за скаргами громадян та провадження адміністративних справ в порядку адміністративного судочинства З'ясовуються особливості функціонування інституту адміністративної юрисдикції.

Ключові слова: адміністративна юрисдикція, адміністративне провадження, юрисдикційні види адміністративного провадження.

Забезпечення захисту та реалізації прав і свобод людини прийнято вважати невід'ємною складовою демократичного суспільства. З цією метою законодавець не тільки передбачив можливість судового захисту правового статусу особи, а й захист органами державного управління. Адміністративна юрисдикція на сьогодні є єдиним універсальним інститутом захисту законодавчо закріплених прав та законних інтересів громадян, який уособлює поєднання двох самостійних механізмів, а саме виконавчої та судової гілок влади.

Питання адміністративної юрисдикції досліджували у своїх працях В.Б. Авер'янов, О.В. Агеєв, О.В. Анпілогов, А.С. Васильєва, І.П. Голосніченко, С.Т. Гончарук, Є.В. Додін та інші. Варто відзначити, що загальновизнано-го підходу до визначення адміністративної юрисдикції в юридичній літе-

ратурі немає. Досить тривалий час юрисдикція ототожнювалася із судочинством, правосуддям, судовим провадженням, з підвідомчістю чи підсудністю, межами компетенції того чи іншого судового органу, а також з повноваженнями вирішувати справи і застосовувати санкції [1, с.414], [2, с.124], [3, с.145].

Мета статті полягає у з'ясуванні сутності та змісту адміністративної юрисдикції як виду юридичної діяльності. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити основні завдання: надати визначення поняттю «адміністративна юрисдикція», виокремити основні види та здійснити її детальну характеристику.

Слушною є думка Ю. М. Козлова та Л. Л. Попова, які визначають адміністративну юрисдикцію як адміністративно-процесуальну діяльність уповноважених органів виконавчої влади, тобто установлену законодавчими актами діяльність органів державного управління і посадових осіб з вирішення індивідуальних справ і застосування відповідних юридичних санкцій в адміністративному порядку [4, с.409]. Схожу дефініцію наводить Є.В.Додін та визначає адміністративну юрисдикцію як засновану на законі примусову діяльність уповноважених органів держави (їхніх посадових осіб) щодо вирішення конкретних справ у сфері управління та застосування у зв'язку з цим заходів адміністративного примусу [5, с.52].

Зважаючи на вищевказані позиції розуміння адміністративної юрисдикції, доцільно зазначити, що зведення адміністративної юрисдикції лише до вирішення правових спорів є необґрунтованим. Так, наприклад, до повноважень органів виконавчої влади належить застосування в адміністративному порядку заходів адміністративного припинення, що у свою чергу не передбачає наявності спору. Однак це не виключає можливість виникнення спору за результатами застосування припинювальних заходів.

Дослідження сутності адміністративної юрисдикції вбачається неможливим без виокремлення ознак даного інституту. На сьогодні в юридичній літературі панує єдина думка стосовно характерних адміністративній юрисдикції ознак, серед яких виділяють:

наявність правового спору є необхідною умовою провадження справи; Як зазначає Д.М.Павлов юрисдикція виникає тоді, коли вирішується спір про право або наявне порушення правових норм [6, с.113].

уповноваженими на розгляд справ в рамках адміністративної юрисдикції є суд та державні органи. С. Гусаров, наголошує, саме різноманітність органів адміністративної юрисдикції обумовлює можливість інстанційного оскарження дій і рішень органів та їх посадових осіб [7, с.85].

наявність процесуальної форми, тобто порядок розгляду спору підлягає детальній регламентації;

змагальність процесу свідчить про активність дій сторін спору, кожна із сторін має повноваження, які, у свою чергу, забезпечують захист законних прав та інтересів особи;

юрисдикційний акт приймається за результатами розгляду спору та містить вирішення справи по суті, у тому числі передбачає санкції, які підля-

гають застосуванню до винної особи. Провадження в адміністративній справі підлягає завершенню у разі його виконання. Відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення постановою про накладення адміністративного стягнення є обов'язковою для виконання державними й громадськими органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами та громадянами (ст. 298 КпАП) [8].

Адміністративне провадження буває юрисдикційним та неюрисдикційним. До числа провадження, що мають неюрисдикційний характер варто віднести:

- провадження щодо відпрацювання і прийняття нормативних актів;
- провадження щодо прийняття індивідуальних актів управління;
- провадження із пропозицій і заяв громадян;
- провадження щодо застосування адміністративно-запобіжних заходів;
- реєстраційно-дозвільне провадження;
- установче провадження;
- провадження щодо реалізації контрольно-наглядових повноважень;
- виконавче провадження;
- провадження в справах про приватизацію державного майна;
- провадження в земельних, екологічних, фінансово-бюджетних, податкових і інших справах;
- діловодство.

Адміністративні провадження юрисдикційного характеру, на відміну від проваджень неюрисдикційного характеру, виникають на підставі правових спорів, вирішення яких тягне за собою застосування обмежувальних заходів. О.П.Альохін і Ю.М.Козлов зазначаючи відмінні ознаки між провадженнями як за суб'єктом юрисдикційних повноважень, так і за предметом (об'єктами), виділяють такі види адміністративних проваджень юрисдикційного характеру як: провадження в справах про адміністративні правопорушення; дисциплінарне провадження; провадження за скаргами; узгоджене провадження [9, с.262].

Пропонуємо зупинитись на таких видах адміністративно-юрисдикційних проваджень: адміністративно-деліктному, дисциплінарному, скаргами громадян та провадження адміністративних справ в порядку адміністративного судочинства.

Провадження в справах про адміністративні правопорушення являє собою сукупність процесуальних дій органів державної влади та суду, спрямовані на встановлення винуватості особи-правопорушника та застосування до нього у разі необхідності адміністративних стягнень. Правове регулювання провадження в справах про адміністративні правопорушення в основному забезпечується Кодексом України про адміністративні правопорушення, зокрема розділами IV та V даного Кодексу.

Предмет даного виду адміністративної юрисдикції обумовлений, насамперед, його завданнями, а саме: своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності з законом, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення

причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності (ст.245 КУпАП) [8].

Зважаючи на різноманітність справ про адміністративні правопорушення, які підлягають розгляду, КУпАП - це не єдиний акт, який регламентує порядок розгляду та вирішення розглядуваної категорії справ. Регламентація провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється Митним Кодексом України, Податковим Кодексом України, Земельним Кодексом та іншими нормативно-правовими актами.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення виникають за ініціативою як суб'єкта управління, так і за ініціативою особи без владних повноважень, наприклад при оскарженні управлінських дій. Порядок провадження у справах про адміністративне правопорушення реалізується на підставі та із дотриманням законодавчих приписів, які спрямовані на встановлення об'єктивної істини по справі, а у кінцевому результаті – винності чи невинності особи-правопорушника.

Щодо дисциплінарного провадження, то воно має свої особливості, які проявляються у колі активних учасників. Дисциплінарна відповідальність застосовується до працівників, у тому числі держаних службовців. Правове регулювання дисциплінарного провадження забезпечується Кодексом законів про працю України та спеціальними нормативно-правовими актами, які встановлюють специфіку трудової діяльності державних службовців, зокрема Закони України «Про державну службу», «Про прокуратуру», «Про судоустрій та статус суддів» тощо.

Виділимо основні характеристики дисциплінарного провадження передбачені КЗпП:

за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано тільки один з таких заходів стягнення: 1) догана; 2) звільнення. Законодавством, статутами і положеннями про дисципліну можуть бути передбачені для окремих категорій працівників й інші дисциплінарні стягнення (ст.147);

дисциплінарне стягнення застосовується власником або уповноваженим ним органом безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення, не рахуючи часу звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебування його у відпустці. Дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше шести місяців з дня вчинення проступку. (ст.148);

до застосування дисциплінарного стягнення власник або уповноважений ним орган повинен зажадати від порушника трудової дисципліни письмові пояснення (ст.149);

за кожне порушення трудової дисципліни може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення (ст.149);

стягнення оголошується в наказі (розпорядженні) і повідомляється працівникові під розписку (ст.149) [10].

Таким чином, дисциплінарне провадження – система процесуальних дій, які спрямовані на розгляд справи щодо осіб, які вчинили дисциплінарні проступки та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності. Адміністративне правопорушення може бути вчинене у будь-якій сфері суспільного життя, дисциплінарний проступок має місце лише при невиконанні або неналежному виконанні зобов'язань передбачених трудовим договором (контрактом).

Провадження за скаргами громадян забезпечує реалізацію закріпленого Конституцією України право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк (ст.40) [11].

Пораналізувавши Закон України «Про звернення громадян» вважаємо за необхідне звернути увагу на відповідні правила здійснення провадження за скаргами громадян:

1) скарга на дії чи рішення органу державного управління, підприємства, установи, організації, об'єднання громадян, засобів масової інформації, посадової особи подається у порядку підлеглості вищому органу або посадовій особі, що не позбавляє громадянина права звернутися до суду відповідно до чинного законодавства, а в разі відсутності такого органу або незгоди громадянина з прийнятим за скаргою рішенням - безпосередньо до суду (ст.16 Закону України «Про звернення громадян»);

2) скарга на рішення може бути подана до органу або посадовій особі вищого рівня протягом одного року з моменту його прийняття, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням. Скарги, подані з порушенням зазначеного терміну, не розглядаються. Пропущений з поважної причини термін може бути поновлений органом чи посадовою особою, що розглядає скаргу (ст.17 Закону України «Про звернення громадян»);

3) звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання (ст.20 Закону України «Про звернення громадян»);

4) органи державної влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, об'єднання громадян, посадові особи розглядають звернення громадян, не стягуючи плати (ст.21 Закону України «Про звернення громадян») [12].

Таким чином, провадження за скаргами громадян становить систему процесуальних дій, які передбачають розгляд справ про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

Провадження адміністративних справ в порядку адміністративного судочинства відповідно провадиться системою адміністративних судів. По-

рядок їх організації та функціонування передбачений КАСУ та КУпАП. Відповідно до ст.17 КАСУ юрисдикція адміністративних судів поширюється на правовідносини, що виникають у зв'язку з здійсненням суб'єктом владних повноважень владних управлінських функцій, а також у зв'язку з публічним формуванням суб'єкта владних повноважень шляхом виборів або референдуму [13]. Відмітимо, що даний вид провадження, на відміну, від дисциплінарного, за скаргами громадян та провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснюється виключно судами без будь-якого втручання органів публічної адміністрації. Розгляд адміністративних справ в порядку адміністративного судочинства здійснюється за участю органу державного управління, але лише в ролі сторони провадження.

Прийняття рішення в адміністративних справах адміністративного судочинства є процесом досить складним та здійснюється проходячи наступні етапи: 1) відкриття провадження в адміністративній справі; 2) підготовче провадження, 3) судовий розгляд адміністративної справи, 4) винесення рішення по справі та його виконання.

Вважаємо, що провадження у справах про адміністративні правопорушення та провадження адміністративних справ в порядку адміністративного судочинства є найбільш законодавчо регламентованими. Розгляд справ про адміністративні правопорушення здійснюється не тільки місцевим загальним судом, а й місцевим господарським та адміністративним судами, апеляційними судами, вищими спеціалізованими судами та Верховним Судом України у випадках передбачених законом [8].

Нормативно-правове регулювання дисциплінарного провадження та провадження за скаргами громадян, навпаки, характеризуються відсутністю кодифікованих актів, які б сприяли ефективності їх реалізації. Так, на сьогодні законодавство не визначає чіткого кола суб'єктів, які беруть участь у дисциплінарному провадженні та провадженні за скаргами громадян; відсутні будь-які положення про самовідвід та відвід посадової особи, яка здійснює розгляд справи; відсутні норми, які передбачають порядок доказування під час розгляду; не встановлені підстави та наслідки залишення заяви без руху, зупинення та закриття провадження.

Таким чином, «адміністративна юрисдикція» потребує подальшого дослідження не тільки на рівні правової доктрини, а й а законодавчому рівні. Адміністративну юрисдикцію важко сприймати як єдиний цілісний інститут, зважаючи, насамперед, на відсутність законодавчого закріплення поняття «адміністративна юрисдикція» та відсутність єдиного акту, який би регламентував відносини даної сфери. З огляду на це, недивним є ототожнення адміністративної юрисдикції з провадженням у справах про адміністративні правопорушення, зокрема С.В.Комлевим [14, с. 67]. Отже, на сьогодні першочерговим завданням є забезпечення нормативно-правового регулювання адміністративної юрисдикції з метою усунення численних дискусій щодо її правової природи.

Література:

1. Большая советская энциклопедия / гл.ред. Б. А. Введенский.– М., 1957. – 648 с.
2. Власов А.А. Гражданское процессуальное право. Учебник / А.А. Власов. – М.: ТК Велби, 2003. – 432 с.
3. Стратанович М.С. Курс советского уголовного процесса / М.С. Стратанович. – М., 1985.-704 с.
4. Административное право: учебник /под ред. Ю. М. Козлова, Л. Л. Попова. – М.,1999. – 433 с.
5. Додин Е.В. Административная юрисдикция органов внутренних дел / Е.В. Додин, А.П. Ключниченко. – К., 1981. –191 с.
6. Павлов Д. М. Адміністративне право: Загальна частина: Конспект лекцій / Д.М. Павлов. — К. : МАУП, 2007. — 136 с.
7. Гусаров С. Особливості адміністративної юрисдикції та реалізації відповідних повноважень органами державного управління і посадовими особами в Україні / С. Гусаров // Право України. — 2009. — № 2. — С. 80—88.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення:Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122
9. Алексин А.П. Административное право Российской Федерации / А.П. Алексин, Ю.М. Козлов. – М. "Теис", 1994. Часть 1. – 269 с.
10. Кодекс законів про працю України:Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII// Відомості Верховної Ради України.- 1971.- додаток до № 50.- ст. 375.
11. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
12. Про звернення громадян:Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – N 47. – ст.256.
13. Кодекс адміністративного судочинства// Відомості Верховної Ради України. – 2005. – N 35-36. – N 37. – ст.446.
14. Комлев С.В. Административно-юрисдикционный процесс: дис. насоискание науч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 «Административно-нормативное право; финансовое право; информационное право» / Комлев Сергей Витальевич ;Государственное учреждение «Всероссийский научно-исследовательский институт Министерства внутренних дел Российской Федерации». – М., 2008. –208 с.

Коротких А.Ю. Административная юрисдикция как вид юридической деятельности: понятие и сущность. – Статья.

В статье раскрывается сущность административной юрисдикции, в частности наводится дефиниция данного института и устанавливаются его характерные признаки. Определяются и характеризуются виды юрисдикционного административного производства, среди которых административно-деликтное производство, дисциплинарное производство, производство

по жалобам граждан и осуществления административных дел в порядке административного судопроизводства. Выясняются особенности функционирования института административной юрисдикции.

Ключовые слова: административная юрисдикция, административное производство, юрисдикционные виды административного производства.

Korotkih A.U. The administrative jurisdiction as a form of legal work: the concept and essence. - Article.

The article reveals the essence of administrative jurisdiction, in particular, I will bring the definition of the institution and its characteristic features are installing. Species are identified and characterized the jurisdictional administrative proceedings, including administrative and tort proceedings, disciplinary proceedings on the complaints of the citizens and the implementation of administrative affairs in the administrative proceedings. Described features of functioning of the institution of administrative jurisdiction.

Keywords: administrative jurisdiction, administrative proceedings, jurisdictional types of administrative proceedings.

УДК: 342.951:330.34

О.Є.Костюченко

*к.ю.н., доц., доцент кафедри менеджменту
Харківського інституту банківської справи*

Університету банківської справи Національного банку України

РОЛЬ АУТСОРСИНГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто аутсорсинг, як правове явище. Характеризовано його види та практику застосування у господарській діяльності. Окрему увагу приділено можливостям аутсорсингу забезпечувати конкурентоспроможність вітчизняних господарюючих суб'єктів.

Ключові слова: аутсорсингу, аутстафінгу, інсорсингу, фінансова безпека

Тривала дестабілізація економік багатьох країн світу спричинена фінансовою кризою 2008-2009 років сприяла підвищенню актуальності проблем забезпечення належного рівня фінансової безпеки в Україні. Практика останніх років щодо управління процесами в економіці доводить, що сьогодні немає універсальних систем протидії загрозам фінансовій безпеці країни. Саме тому, правова наука повинна долучитися до вирішення низки ключових проблем у сфері фінансової безпеки в Україні. За допомогою правового регулювання необхідно підвищити рівень дієвості існуючих засобів захисту, підтримання та піднесення загального рівня фінансової безпеки економічних суб'єктів. У ви-